

СТАНОВИЩЕ

**от проф. д-р Любомир Иванов Караджов,
професор по теория на изкуствата в
АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“-Пловдив**

относно кандидатурата на Даниела Тодорова Маркова в конкурс,
обявен от ПУ „Паисий Хилендарски“ за заемане на
академичната длъжност „професор“
в област на висше образование 8. Изкуства.;
професионално направление 8.2. Изобразително изкуство,
научната специалност „Живопис и цветознание“

В конкурса за професор, обявен в Държавен вестник, бр. 96 от 20.11. 2018 г. и в интернет-страница на Пловдивски университет "Паисий Хилендарски" за нуждите на катедра „Естетическо възпитание“ към Педагогически факултет, като кандидат участва доц. д-р Даниела Тодорова Маркова от катедра „Естетическо възпитание“ към Педагогически факултет.

Общо представяне на процедурата и кандидата

В процедурата за професор, обявена от ПУ „П. Хилендарски“ в Държавен вестник бр. 96 от 20 ноември 2018 г., документи е подал един кандидат - доц. д-р Даниела Тодорова Маркова. Предложението за откриване на процедура е на проф. д.изк.н. Бисер Дамянов, изразено на катедрен съвет и описано в Протокол №3 от 22.11.2017. На 09.10.2018 г. Факултетният съвет на Педагогически факултет на ПУ решава „да бъде обявен конкурс за професор по област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.2. Изобразително изкуство, научна специалност „Живопис и цветознание“. На 15 октомври 2018 г. с протокол № 30 Академичният съвет на ПУ приема решение, потвърждаващо решенията на катедрения и факултетния съвети. Обявата е публикувана в бр. 96 на Държавен вестник от 20 ноември 2018 г.

Представеният от катедра „Естетическо възпитание“ на Педагогически факултет комплект материали е в съответствие със Закона за развитие на академичния състав в Р България. Списъкът най-общо включва административни документи; документи, доказващи научноизследователската дейност на кандидата и документи за художестве-

нотворческа дейност, а също и втора рецензия на основния монографичен труд „Изкуството да виждаш“.

Кандидатът в конкурса Даниела Тодорова Маркова е родена на 27.08. 1961 г. През 1981 завършва ССХУ „Цанко Лавренов“ като художник-изпълнител със специалност „Изобразителни изкуства“. През 1987 г. Даниела Маркова завършва НХА „Николай Павлович“ като магистър по изобразително изкуство с учителска правоспособност. През 1999 г. защитава докторат по методика на обучението /Теория и методика на изобразителното изкуство/. От 1987 г. е хоноруван преподавател по теория и методика на изобразителното изкуство, на следващата година става асистент, от 1993 г. е старши асистент, а от 1994 г. е главен асистент по теория и методика на изобразителното изкуство. През 2003 г. се хабилитира като доцент по методика на обучението /теория и методика на изобразителното изкуство/. Член е на Съюза на учените, Дружеството на пловдивските художници, Група „Цвят-България“. В автобиографията си е отбелязала, че владее руски, английски и италиански езици на добро ниво. Личните ми впечатления не са особено богати, тъй като се познаваме отскоро, но от контактите с Даниела Маркова считам, че е съвестен и добронамерен човек със задълбочено мислене и желание за развитие в научната и преподавателска кариера.

Характеристика на дейността на кандидата

Доц. д-р Даниела Маркова има богата и разнообразна учебно-педагогическа дейност. Преподава по учебните дисциплини „Живопис“, „Цветознание“, „Живопис и цветознание“, „Изобразителни дейности и техники“, „Методика на обучението по изобразително изкуство на ученици със СОП“ и др. специалности на бакалаври и магистри. Колегата представя документ за аудиторийна заетост и във филиала на ПУ в гр. Кърджали, където преподава „Методика на изобразителното изкуство“ от учебната 2012/2013 до момента. Провежда семинари и практически занятия, член е на държавни изпитни комисии, ръководител на курсови и дипломни разработки на студенти от бакалавърски програми, участва в състава на комисии при осъществяване на акредитационни процедури, като в документацията прилага списък с участие в такива комисии. Водила е лекции в университета Jan Kochanowski в Киелце, Полша, в рамките на програмата Еразъм.

Работата и със студенти е многостранна и включва организиране на студентски изложби в Тракарт през 2013 г., в галерия „Пловдив“ през 2016 г., изготвяне на 30 нагледни материала на студенти с цел подпомагане на работата на учители по различни образователни направления през 2018 г., а също така и научно консултиране на студент за участие в Седми студентски научен форум, проведен на 11 май 2018 г.

Доц. д-р Даниела Маркова представя за този конкурс списък с 55 студенти, на които е била ръководител на дипломните работи в периода от 2003 г. до настоящия момент. За периода 2003-2019 г. колежата предоставя списък с множество разработени учебни програми в ПУ „П. Хилендарски“-Пловдив, филиала на ПУ в Кърджали и в АМТИИ-Пловдив. Сред тях са програми по „Живопис“, „Цветознание“, „Живопис и цветознание“, „Методика на обучението по изобразително изкуство за ученици със СОП“, „Арт технологии за СОП“, „Рисуване и апликация“, „Изобразителни дейности и техники“, „Конструктивно рисуване“ и др. за нуждите на ПУ. За АМТИИ е разработила програма за Арт-терапия в магистърска специалност „Музикотерапия“ към факултет „Музикална педагогика“, а също и специализиран курс по Арт-терапия „Въведение в историята и теорията на изобразителното изкуство и арт-терапията“ към ДЕСП на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“.

Научната и научно-приложна дейност на доц. д-р Даниела Маркова се изразява на първо място в авторството на два монографични труда- „Диагностични възможности на детската рисунка“, „Веда Словена“, 2005 г. и „Изкуството да виждаш“, издателство „Изток-Запад“, 2019, като последната е заявена като основен монографичен труд за настоящата процедура.

Монографията „Изкуството да виждаш“ е посветена на концепцията за субективността на художественото възприятие; реалността, доколкото за такава може да се определи света вследствие субективното за всеки зрител наблюдение; изграждането на образа като функция на социални и специфични за отделната личност обусловености. Научният стил кореспондира с проникваща в цялото повествование художествено-иллюстративна инвенция. Точно тя прави стилистиката по-нетрадиционна, като провокира вътрешна полемика у читателя за функциите и начина на съжителство на научния стил с един по-умозрителен анализ.

Концепцията на книгата намира пресечни точки с философията на ментализма на Джордж Бъркли, където познанието е функция на психическия апарат на възприема-

щия и „преживяващия човек“. По този начин посланието на текста поставя интердисциплинарно предизвикателство в полето на теорията и философията на изкуството и психологията на неговото възприятие. Теоретичната и художествена концепция, че да гледаш, освен всичко друго, означава да бъдеш (съ)творец на видимото, е основна за тази книга линия, за подкрепата на която Даниела Маркова е положила съвестен труд.

Обемът на изследването от 315 страници надхвърля значително формалните изисквания за монография, залегнали в ЗРАСРБ. В разработката са коментирани и цитирани повече от 200 научни труда, като повече от 30 от тях са чуждоезикови източници. От тази гледна точка считам, че количеството и качеството на библиографията удовлетворява разработената тема.

В документите по конкурса Даниела Маркова предоставя данни за авторство още на „Методически аспекти на апликацията“, УИ „П. Хилендарски“, 2011; „Ръководство по цветознание“, УИ „П. Хилендарски“, 2018 и участие в университетското „Помагало за държавен изпит по методика на обучението в детската градина и началния етап на СОУ“, УИ „П. Хилендарски“ (без индикация за годината на издаването).

Представени са също така издадени в съавторство книги за учителя в детските градини и СОУ (4 за учителите в детските градини и 2 за учителите в СОУ). Доц. д-р Даниела Маркова участва в конкурса и с 40 статии, от които, по неин опис, 30 са самостоятелни и 10 са в съавторство. От тях 3 са публикувани на английски език и 1 на руски език в специализирани издания. Колегата отбелязва участие на 21 международни, национални и регионални научни форуми, конференции и семинари. В документацията е приложен списък с 13 участия в проекти, характеризиращ периода от 2003 г. до настоящия момент. Доц. д-р Даниела Маркова е била участник в редколегии, съставител на сборници, автор на рецензии, като във връзка с това в документацията са приложени 9 факта. Трябва да се отбележи, че доц. д-р Маркова предоставя доказателства за участия в научни журита по процедури на един професор и трима доценти, а също и в журита на 10 доктори.

Препоръки

Като препоръка бих отбелязал да се прилагат такива копия на реализираните от кандидата публикации (напр. „Помагало за държавен изпит по методика на обучението в детската градина и началния етап на СОУ“), където страниците на авторския мате-

риал са обозначени (250-259 стр.), но не се добива представа за годината на издаване на съответното помагало, за да бъде информацията за него пълна.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение мога да заявя, че документите и материалите, представени от единствения кандидат по конкурса за професор към катедра „Естетическо възпитание“ във Педагогически факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“, съответстват на минималните национални изисквания, а в някои от точките значително ги превишават. Не констатирам наличие на плагиатство от страна на доц. д-р Даниела Маркова в така приложената и рецензирана от проф. д. изк. Петер Цанев и доц. д-р Юрий Янакиев нейна монография „Искусството да виждаш“. Предоставените по конкурса документи отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на този закон.

Кандидатът в конкурса е представил значителен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“ и „доцент“. Теоретичните и практически разработки на доц. д-р Даниела Маркова в основния монографичен труд и другите предоставени трудове имат безспорна стойност и са пряко ориентирани към научната и учебна работа. От тази гледна точка научната и преподавателска квалификации на доц. д-р Даниела Маркова за мен са несъмнени.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализа на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за напълно основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Педагогически факултет на ПУ „П. Хилендарски“ за избор на Даниела Тодорова Маркова на академичната длъжност „Професор“ в ПУ „П. Хилендарски“ по професионално направление „Живопис и цветознание“.

24 април 2019 г.

Пловдив

Изготвил становището:

проф. д-р Любомир Ив. Караджов